

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

การศึกษาเชิงวิเคราะห์ การนำเสนอในลักษณะหนึ่อธรรมชาติ
ของตัวละครสำคัญในวรรณกรรมชาดกนอกนิباتล้านนา

ชื่อผู้เขียน

นางสาวกัญจนा ฐิตปัญญา Wassana

ติดปีกศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาและวรรณกรรมล้านนา

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เสาวภา เจริญขวัญ	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คิรากษัย นหทธรนสิน	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุพรรณ ทองคล้อย	กรรมการ

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมการนำเสนอในลักษณะหนึ่อธรรมชาติของตัวละครสำคัญในวรรณกรรมชาดกนอกนิباتล้านนา มาศึกษาเชิงสัญลักษณ์ เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์แนวคิดและจุดมุ่งหมายของผู้แต่ง อีกทั้งศึกษาถึงที่มาของความคิดที่ผู้แต่งนำมาสร้างให้ตัวละครมีการแสดงในลักษณะหนึ่อธรรมชาติ นอกจากนี้ยังได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการนำเสนอในลักษณะหนึ่อธรรมชาติกับพฤติกรรมของตัวละครสำคัญและการดำเนินเรื่องอีกด้วย

จากการศึกษาการนำเสนอในลักษณะหนึ่อธรรมชาติของตัวละครสำคัญในวรรณกรรมชาดกนอกนิباتล้านนา จำนวน 11 เรื่อง พบร่วม การนำเสนอในลักษณะหนึ่อธรรมชาติของ ตัวละคร จำแนกได้เป็น 4 ขั้นตอน คือ 1. ขั้นตอนก่อนการถือการแสดง หรือปฏิสันธิ 2. ขั้นตอนการปฏิสันธิ 3. ขั้นตอนการแสดง 4. ขั้นตอนหลังจากการนำเสนอ

ในการศึกษาเชิงสัญลักษณ์ ได้วิเคราะห์และตีความสัญลักษณ์ต่างๆ ที่ปรากฏในแต่ละขั้นตอนของการนำเสนอโดยจำแนกออกเป็น 5 กลุ่ม คือ 1. ความผันของมารดาตัวละครสำคัญ 2. การที่มารดาของตัวละครตั้งครรภ์โดยการดื่มน้ำสิ่งต่างๆ 3. ลักษณะของชาติการแสดง 4. ลักษณะการนำเสนอ 5. ลักษณะพิเศษของร่างกาย

เกี่ยวกับแนวคิดและจุดมุ่งหมายของผู้แต่งที่สร้างให้ตัวละครมีการดำเนินในลักษณะ
เหนือธรรมชาติ กล่าวได้ว่าเป็นแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับเรื่องกรรมและการเวียนว่ายตายเกิดตามหลัก
พุทธศาสนา และผู้แต่งมีจุดมุ่งหมายที่จะสั่งสอนเรื่องการทำความดี ตลอดจนแสดงถึงบุญญาธิการ
ของตัวละคร ส่วนที่มากองแนวคิดในการสร้างให้ตัวละครมีลักษณะการดำเนินแบบเหนือธรรมชาติ
นั้น ส่วนใหญ่มาจากคำกราบไหว้และวรรณกรรมต่างๆ ทางพุทธศาสนา

ประการสุดท้าย การดำเนินในลักษณะเหนือธรรมชาติส่งผลต่อพฤติกรรมของตัวละคร
ทั้งในด้านพฤติกรรมทางจิต หรือความรู้สึกนึกคิด และพฤติกรรมทางกาย คือ การกระทำ และมีทั้ง
ที่เป็นไปในทางดีและทางไม่ดี นอกจากนี้ การดำเนินในลักษณะเหนือธรรมชาติของตัวละครยังมี
ผลต่อการดำเนินเรื่องด้วย กล่าวคือ ช่วยให้เรื่องดำเนินไปอย่างเป็นเหตุเป็นผลทำให้เรื่องมีความ
เร้าใจน่าติดตาม และช่วยให้เรื่องคลิกคลายไปสู่จุดเดียวคือ ตรงตามจุดมุ่งหมายของผู้แต่ง

Thesis Title An Analytical Study of the Supernatural Birth of the Main Characters in Lanna Non-Canonical Jataka

Author Miss Kanjan& Thitipanyawat

M.A. Lanna Language and Literature

Examining Committee	Assistant Professor Saowapha Charoenkwan	Chairman
	Assistant Professor Direkchai Mahatdhanasin	Member
	Assistant Professor Suphan Thongkloy	Member

Abstract

The purpose of this thesis is to compile the supernatural birth of the main characters in Lanna Non – Canonical Jatakas in order to study the symbolical analysis and to understand concepts and objectives of authors. In addition, the original ideas of the authors for producing the supernatural characters are studied. Finally, the relationship between the supernatural birth and main characters' behaviours is studied. Also the relationship between the supernatural birth and the ways to carry out the stories is considered.

From the results of the study of 11 Lanna Non – Canonical Jatakas, 4 steps of supernatural birth are found : 1) main characters' pre – birth 2) main characters' conception 3) main characters' birth 4) main characters' post – birth.

To interpret the symbols, 5 groups of symbols are found : 1) mother's dream 2) pregnancy by consumption of varieties 3) main characters' status 4) manners of birth 5) unique parts of body.

Concepts and objectives of authors allowing the main characters to have supernatural birth concern Karma and transmigration in Buddhism. Authors' aims are to be convinced of goodness and the merit of characters. The origins of supernatural birth come from Buddhist texts and literatures.

The supernatural birth has influence on main characters' behaviours, both in mental and physical behaviours. Moreover, the supernatural birth has influence in carrying out the stories rational, interesting and to good endings.